

20 octombrie 2017

Dj'8 nr. 373

AVIZ

**la proiectul legii privind modificarea și completarea Codului Electoral
nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997**

(nr. 281 din 20.09.2017)

În conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, Direcția generală juridică a examinat proiectul legii sus-numit și expune următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde art.73 din Constituție.

Conform, art.38 alin.(3) din Constituție dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

Dreptul de reprezentanță și de participare la administrare a minorităților naționale este prevăzut de art.23 din Legea nr.382-XV din 19.07.2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor. Astfel, legea prevede că, reprezentarea persoanelor aparținând minorităților naționale în Parlament și în consiliile locale este obținută în urma alegerilor, conform legislației în vigoare.

Proiectul de lege a fost elaborat întru oferirea unor garanții suplimentare pentru reprezentarea politică a minorităților naționale în alegerile parlamentare și locale. Autorul proiectului susține că, cadrul legislativ actual nu asigură reprezentarea găgăuzilor în organul legislativ și participarea politică a lor la guvernare.

2. Este de menționat că legislația națională în vigoare nu definește termenul de "minoritățile naționale ce locuiesc compact" și prin urmare nu este clar după care criterii se vor selecta localitățile respective. În Republica Moldova sunt mai multe minorități naționale care locuiesc compact. Bulgarii în raionul Taraclia și în Parcani Transnistria, țigani în raionul Soroca și Otaci, sate ucrăinești în nordul republicii. În caz dacă autorul proiectului a avut în vedere numai UTA Găgăuzia pentru că este o unitate teritorială autonomă, este necesar de a specifica aceasta în tot textul proiectului. În cazul în care proiectul de lege se referă doar la minoritatea națională din UTA Găgăuzia se încalcă prevederile art.16 alin.(2) din Constituție

care stabilește că toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

3. La fel, atragem atenție asupra faptului că nu este clar specificat de ce nivel (I sau II) sunt unitățile administrativ teritoriale unde locuiesc compact minoritățile naționale, care este ponderea necesară a minorităților în unitatea teritorială pentru a avea dreptul de a înainta candidatura.

4. Includerea a câte 2 reprezentanți ai minorităților naționale pe listele candidaților pentru alegerile parlamentare și locale oricum nu este o garanție că acești candidați vor deveni deputați sau aleși locali, dacă aceștia vor fi incluși la sfârșitul listei electorale. Astfel, posibilitatea de a înainta câte 2 reprezentanți ai minorităților naționale va deveni doar o formalitate.

5. O altă problemă constă în completarea propusă la art.41 alin.(2²) din Codul electoral. Nu este clar dacă 2 reprezentanți ai minorităților naționale ce locuiesc compact vor fi înaintați pentru toate circumscripțiile uninominale ale teritoriului țării sau pentru fiecare circumscripție în parte.

Este de atenționat faptul că Nota informativă la proiectul de lege nu conține o analiză obligatorie prevăzută în Legea nr.780/2001. Prin urmare nu este prezentat nici un calcul ce ține de numărul total al reprezentanților minorităților naționale care pot deveni deputați. Dacă fiecare partid va include câte 2 reprezentanți ai minorităților naționale și pe listele partidelor pentru alegeri parlamentare și pentru circumscripțiile uninominale, atunci numărul total al reprezentanților minorităților naționale poate fi mai mare decât 6 – număr indicat de autorii proiectului.

La fel, nu este clar ce subînțelege autorul în nota informativă la proiect prin expresia ””vot minoritar” să fie desfășurat suplimentar”???

Ce ține de obiecții de ordin tehnico-juridic menționăm următoarele :

6. Potrivit art.32 alin. (3) din Legea privind actele legislative, articolele se numerează în continuare, cu cifre arabe, începând cu primul și terminând cu ultimul. Dacă actul legislativ conține un singur articol, în loc de numerotare se scrie formula “Articol unic”. Întru respectarea prevederilor sus citate se propune următoarea redacție a primului alineat din art.I din proiect – ”Articol unic. – Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.81, art.667), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:”

7. Conform cerințelor tehnicii legislative articolul unic este compus din alineate numerotate cu cifre arabe. Astfel, fiecărei modificări propuse la articolul unic din proiect i se va consacra un număr separat.

8. Cu referire la completarea art.74 alin.(4) al Codului electoral cu o literă nouă este de menționat că potrivit prevederilor art.35 alin.(4) din Legea privind actele legislative, în cazul completării actului legislativ cu unul sau mai

multe elemente structurale, acestea primesc numărul părții (cărții), titlului, capitolului, secțiunii, articolului, alineatului sau al subdiviziunilor acestuia, după care se adaugă și indicii respectivi. Aceasta prevedere nu a fost respectată de către autorul proiectului de lege supus avizării.

9. Cu referire la completarea art.74 al Codului electoral, atragem atenție că în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.670/23.08.2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei naționale pentru constituirea circumscripțiilor uninominale permanente, constituirea circumscripțiilor uninominale se efectuează în baza deciziei Comisiei cu respectarea criteriilor stabilite în pct.33 din Regulamentul respectiv. Revizuirea hotarelor circumscripțiilor uninominale permanente se va efectua cel puțin o dată la zece ani. Revizuirea nu poate fi efectuată în ultimele 12 luni dinaintea alegerilor ordinare. În baza deciziei Comisiei, Guvernul aprobă prin hotărâre lista circumscripțiilor uninominale permanente.

10. În conținutul Codului electoral sunt statuate drepturile constituționale ale cetățenilor: dreptul de a alege (art.11) și dreptul de a fi ales (art.12). Conform normelor menționate, dreptul de a alege și de a fi ales îl au cetățenii Republicii Moldova care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani, excepție făcând doar cei privați de acest drept în modul stabilit de lege. Prin urmare, constatăm că, la stabilirea drepturilor menționate mai sus, legislația națională electorală nu face nici un fel de diferență între cetățenii săi după criteriile de etnie națională, sau orice alte criterii. Astfel, remarcăm dreptul și libertatea persoanelor de etnie găgăuză de a participa la alegerile Parlamentare și de a-și propune candidatura/candidaturile pentru a fi alese în același mod egal ca și pentru cetățenii Republicii Moldova de o altă etnie.

11. Ținem să menționăm, că în vederea efectuării unei analize comparate Direcția juridică a solicitat prezentarea informației despre actele normative ale altor state europene care stipulează reglementarea reprezentării minorităților naționale pe listele electorale. Astfel, din răspunsul parvenit de la nouă state europene (Portugalia, Austria, Estonia, Olanda, Cehia, Spania, Regatul Unit al Mării Britanii și a Irlandei de Nord, Irlanda, Germania) putem conchide că, legislația țărilor date nu conține norme legale, care ar specifica în mod special numărul sau procentajul reprezentanților minorităților naționale pe listele electorale pentru alegeri parlamentare. În legislația Română reprezentanța minorităților naționale în Camera Deputaților și Senat este garantată de art.62 alin.(2) din Constituție și Legea nr.35/2008.

În concluzie, considerăm că proiectul de lege supus avizării necesită a fi remis autorului pentru definitivare.

Șef Direcție
Ion Creangă